

POCZĄTKI HARCERSTWA W NASZEJ SZKOLE

Skauting został zapoczątkowany na przełomie XIX i XX w. w Anglii. Był to apolityczny ruch społeczny i pedagogiczny przeznaczony dla młodzieży. Jego twórca i założyciel to brytyjski wojskowy - Robert Stephenson Smyth Baden-Powell, prawnuk słynnego admirała brytyjskiej floty Horatio Nelsona.

Skauting skupiał młodzież bez względu na pochodzenie, rasę oraz wyznanie. Ruch ten dotarł na ziemię polską w okresie zaborów - w 1909 roku. Jego polskim twórcą był Andrzej Małkowski.

Harcerstwo polskie powstało na bazie myśli chrześcijańskiej oraz ruchu niepodległościowego. Zaborem, w którym legalnie działał, był zabór austriacki. W pozostałych zaborach był ruchem konspiracyjnym.

Drużyny i zastępy powstawały od 1910 roku.

System zaproponowany przez gen. Roberta Baden-Powella miał w założeniu wychowanie młodzieży na żołnierzy i przyszłych obywateli odrodzonej Polski. Podczas I wojny światowej zmobilizowano wielu skautów do Legionów Polskich. Harcerze pomagali między innymi ofiarom wojny.

Jako pierwszy powstał w Krakowie we wrześniu 1910 roku w I Gimnazjum św. Anny i nosił nazwę *Zastępu Kruków*. Był prowadzony przez Władysława Smolarskiego.

„1 listopada 1916 r. w Warszawie odbył się zjazd zjednoczeniowy, zorganizowany przez wszystkie organizacje harcerskie działające w byłym zaborze rosyjskim. W jego wyniku powstała nowa organizacja pod nazwą **Związek Harcerstwa Polskiego**, który jako odznaki organizacyjne przyjął krzyż harcerski i lilijkę... Tuż przed odzyskaniem przez Polskę niepodległości w dniach 1-2 listopada 1918 roku w Lublinie obradował zjazd przedstawicieli wszystkich polskich ośrodków skautowych. Postanowiono na nim utworzyć wspólną dla wszystkich organizację – Związek Harcerstwa Polskiego. Natychmiast po zakończeniu I wojny światowej (11 listopada 1918 r.) harcerze włączyli się w walkę o granice odrodzonej Ojczyzny. Wzięli udział w obronie Lwowa (Orlęta Lwowskie), powstaniu wielkopolskim, trzech powstaniach śląskich, wojnie polsko-bolszewickiej i plebiscytach, prowadzonych na terenach spornych.”

Ideą harcerstwa było wychowanie nowego pokolenia - aktywnych obywateli-patriotów. Na początku lat 20. nastąpił odpływ młodzieży z organizacji. Powodem był fakt, iż główny cel, czyli odzyskanie niepodległości, został osiągnięty. Harcerstwo musiało zatem wytyczyć sobie nowe cele. Powstało wiele innych organizacji, które opierały swoją działalność na dorobku ZHP. Taką organizacją było działające w latach 1921-23 Wolne Harcerstwo, które zdecydowanie domagało się zerwania z militarystką.

W 1921 roku w Krakowie prof. UJ Stanisław Ciechanowski zorganizował Zarząd Oddziału ZHP. Działały tutaj dwie Chorągwie: Żeńska i Męska. Chorągiew Żeńską prowadziła Jadwiga Wojciechowska, Męską - Stefan Kuta.

W Krakowie wydawane było również w tym czasie czasopismo <<Codzienny Goniec Harcerski>>. Od listopada wychodzić zaczęło czasopismo <<Płomienie>>.

Państwowa Akademia Handlowa

W 1921 roku w Państwowej Akademii Handlowej staraniem profesora Kazimierza Sosnowskiego (nauczyciela języka polskiego) i Romana Wazowskiego (nauczyciela księgowości, korespondencji i rachunków), którzy w sierpniu odbyli ćwiczenia w obozie harcerskim, utworzono **VIII. Drużynę Harcerską im. Henryka Sienkiewicza**. Młodzież szkoły brała również udział w Ymce (było to ognisko przy ul. Krowoderskiej 8) i w Sokole (Towarzystwo Gimnastyczne, które powstało w Krakowie 23 lutego 1885 roku).

Józef Piłsudski w odezwie do wszystkich polskich harcerzy w październiku 1921 roku napisał: „*Rozrzuceni po oddziałach regularnej armii lub zgrupowani w oddzielne jednostki w służbie wywiadowczej, kurierskiej i frontowej zdaliście raz jeszcze egzamin ze swej dojrzałości obywatelskiej i gotowości do ofiar (...). Oddając cześć poległym za Ojczyznę kolegom waszym, wyrażam Wam Harcerze podziękę i uznanie za dotychczasową służbę*”.

W 1922 roku w Krakowie zaczęło ukazywać się czasopismo <<Harc mistrz>>. Działa starsza harcerska drużyna *Watra*. W maju tego roku doszło do zlotu obu Chorągwi: Żeńskiej, liczącej 930 harcerek skupionych w 29 drużynach i Męskiej, liczącej 1553 harcerzy skupionych w 51 drużynach.

W 1925 - Komendantem Chorągwi Krakowskiej został Zdzisław Stieber, a nowym prezesem Z.O. inż. Karol Rolle. W akcji letniej uczestniczyło 201 harcerek i 468 harcerzy z całego Krakowa.

W 1925 roku w **naszej szkole** nadal działała VIII. Drużyna Harcerska im. Henryka Sienkiewicza, do której należeli też byli uczniowie szkoły. Drużyna liczyła 32 harcerzy, zgrupowanych w trzech zastępach. Kierownikiem drużyny był Stanisław Strzelichowski, zastępcą zaś J. Bugajski, kuratorem prof. Kazimierz Sosnowski. W 1925 roku podczas wakacji drużyna urządziła pieszy obóz wędrowny po Polsce (Kraków – Częstochowa - Kalisz – Poznań – Chojnice – Hel), młodzi harcerze byli na kolonii hufca podgórskiego w Zawoi. W sprawozdaniach dyrekcji czytamy: „wielkim utrudnieniem pracy w drużynie harcerskiej był brak własnej sali w gmachu szkolnym”.

Drugą organizacją, która opierała swoją działalność na dorobku ZHP było Czerwone Harcerstwo, działające od 1926 r. w środowiskach robotniczych. Te

poszukiwania nowej formuły ZHP doprowadziły do rozwoju ruchu zuchowego i wędrowniczego, a także rozwoju różnych specjalności.

W kwietniu 1926 roku w Krakowie Komendantką Chorągwi Harcerek została Henryka Braunowa (matka Jerzego, autora "Płonie ognisko i szumią knieje"). W maju, tuż przed przewrotem Józefa Piłsudskiego, obradował w Krakowie VII Walny Zjazd ZHP. Również tutaj powstaje Czerwone Harcerstwo.

Praca w **naszej szkolnej** drużynie rozpoczęła się 15 września tego roku. Do drużyny zgłosiło się 32 harcerzy, których podzielono na 4 zastępy. Zbiórki w okresie zimowym odbywały się w sali gimnastycznej lub w jednej z sal szkolnych, zaś w okresie letnim i jesienią zbiórki organizowano na boisku młodzieży rękodzielniczej „Juwenja” albo na Błoniach.

„Zbiórki drużyny w porze zimowej odbywały się raz na tydzień, w lecie dwa razy na tydzień, zaś zbiórki poszczególnych zastępów raz w tygodniu bez względu na porę roku. Program pracy w drużynie w porze zimowej przewidywał gimnastykę w sali gimnastycznej, śpiewy, gawędy, gry i zabawy na sali, musztrę i rozkazy. Podczas uroczystości narodowych i innych drużyna występowała w pełnym umundurowaniu”.

W czasie wakacji **VIII. Drużyna** urządziła pierwszy stały obóz w Łącku pod Starym Sączem dzięki pomocy Koła Przyjaciół Hufca. Jak czytamy w sprawozdaniu: „uczestnicy obozu byli zadowoleni, zyskali oni sympatię miejscowej ludności, a pobyt swój, który miał trwać miesiąc, przedłużyli o kilkanaście dni, pokrywając braki w funduszach dochodami z urządzonych przedstawień”.

Drużynie jednak ciągle doskwierał brak własnej sali.

„Dnia 12 listopada 1926 roku odbyła się wieczornica w **szkole Ekonomiczno – Handlowej** ku uczczeniu 5 – lecia istnienia Drużyny Harcerskiej.

W okresie karnawałowym w każdą sobotę staraniem K.P.H. odbywały się wieczornice zabawowe w resursie urzędniczej. Dochód z nich był mały i wyniósł zaledwie 319 zł”.

Koło Przyjaciół naszej VIII. Drużyny Harcerskiej liczyło na końcu 1926 roku - 50 członków.

W styczniu 1927 roku Komendantem Chorągwi został ksiądz Marian Luzar. W Krakowie działały już wówczas cztery gromady Czerwonego Harcerstwa.

W niedzielę palmową 10 kwietnia 1927 roku Koło Przyjaciół Hufca **naszej szkoły** urządziło sprzedaż palm przed wszystkimi krakowskimi kościołami. Jak podaje sprawozdanie, zysk z tej sprzedaży wyniósł 446 44 zł.

W listopadzie 1927 roku przy **szkole Ekonomiczno – Handlowej** została założona przez druhnę Helenę Szoską **XI. Żeńska Drużyna Harcerska im.**

Stanisława Staszica. Początkowo drużyna liczyła 3 zastępy, a już w 1928 roku 7 zastępów.

W 1928 roku Krakowska Choraągiew Męska liczyła 1728 harcerzy. W kwietniu jej prezesem Z.O. został Feliks Przyjemski.

W lipcu odbył się II Ogólnopolski Zlot Harcerek w Wyszkowie nad Bugiem. W grudniu tego roku Harcerstwo Krakowskie urządziło na UJ uroczystą akademię, poświęconą 500-leciu śmierci rycerza Zawiszy Czarnego z Garbowa.

W 1929 roku **XI. Żeńska Drużyna Harcerska im. Stanisława Staszica** odbyła jedną większą wycieczkę do Bielan i kilka małych spacerów. Była ona drużyną przygotowawczą. Opiekę nad nią powierzono prof. Blochowej, drużynową została Aleksandra Gostkowska - słuchaczka UJ.

W maju tego roku w szkole zostało założone **Koło Przyjaciół Harcerstwa** z prezesem Mikulskim na czele.

W 1930 roku, w celu popierania ruchu harcerskiego przy **SEH**, zawiązało się Koło Przyjaciół XI. Drużyny Harcerskiej; należeli do niego członkowie Grona Pedagogicznego SEH oraz przedstawiciele rodziców. Staraniem Koła, przy poparciu finansowym ze strony Kuratorji i Dyrekcji SEH, urządzono kolonię wypoczynkową – harcerską, na którą wyjechało 26 uczennic. Pobyt w Kojszówce koło Osielca trwał 4 tygodnie. Kierowniczką kolonii była pani Jarosińska.

W roku szkolnym 1930/1931 oprócz Drużyny Harcerskiej Męskiej, prowadzonej jak w poprzednich latach przez p. Strzelichowskiego, działała w dalszym ciągu przy **SEH XI. Żeńska Drużyna Harcerska im. Stanisława Staszica**. Funkcję drużynową pełniła Irena Grodecka, studentka IV roku filologii UJ; harcmistrzyni kierowała pracą drużyny przy pomocy dwu przybocznych: Stefanii Jędrzejowskiej – uczennicy IV kursu wydziału językowego SEH i Janiny Nieciówny – uczennicy III kursu Administracyjnego oraz Rady Drużyny, w skład której wchodziło 10 druhen, zastępowe i starsze drużyny. Drużyna liczyła 53 drużyny. Drużyna dzieliła się na zastęp zastępowych, prowadzony przez drużynową i 6 zastępów dziewcząt, których pracą kierowały wybierane zastępowe.

Program pracy drużyny układała drużynowa wspólnie z radą drużyny: "...Wyrobienie duchowe i etyczne dziewcząt starano się osiągnąć drogą stałych gawęd na zbiórkach drużyny. Poruszano na nich zagadnienia związane z prawem harcerskim, przyrzeczeniem jako wzorem, a zachowaniem się dziewcząt w życiu codziennym. Odbył się w tym roku szkolnym cykl gawęd ideowych np. *Harcerka w domu i w szkole, Pogoda harcerska, Dobry uczynek, Życie według planu, Jak zorganizować sobie harcerskie lato, Obóz harcerski, Praca społeczna, harcerska i.t.d.* Oprócz tego odbywały się rozmowy o zadaniach, historii i organizacji ZHP. Na zbiórkach zastępów prowadzono pogadanki okolicznościowe, ćwiczenia woli oraz *dobre uczynki*. Urządzono uroczystości: Obrzęd palenia ogniska

harcerskiego w Lesie Wolskim, Wieczorynkę, Oplatek w szkolnej sali gimnastycznej. Na program złożyły się: gawęda o gwiazdce betlejemskiej i szarotkach - wypowiedziana przez drużynową, przemówienie ks. J. Mazanka, kapelana drużyny, kolędy i pieśni harcerskie i różne zabawy ruchowe. Wieczór poświęcony pamięci *Niezanego Żołnierza*. Urządzano wycieczki z ćwiczeniami harcerskimi (gry polowe) do Lasu Wolskiego i na Skałę Kmity. Drużyna wzięła udział w uroczystościach: 20 lecia istnienia ZHP, 3 Maja, Uroczystości plebiscytowej w Katowicach, Odprawie harcerskiej w Bochni. Oprócz tego zastępy urządzały w swoim zakresie mniejsze wycieczki i ćwiczenia w terenie, na których dziewczęta zdobywały wyrobienie polowe i techniczne w zakresie stopni harcerskich. 20 dziewcząt wzięło udział w obozie w Sieniawie”.

W 1930 roku w styczniu Komendantem Krakowskiej Chorągwi Męskiej został dr Władysław Szczygieł. W kwietniu tego roku do Krakowa przyjechało 150 skautów angielskich. Krakowska Chorągiew Żeńska liczyła wówczas 2048 harcerek skupionych w 61 drużynach, Męska - 2600 harcerzy, skupionych w 83 drużynach. W czerwcu Komendantką Krakowskiej Chorągwi Harcerek została Felicja Kasprzykówna, a przewodniczącą Z.O. Zofia Kwaśniewska. W Krakowie powstało 5 gromad dziewczęcych. Miesięcznik esperancki <<*Juna Samideano*>> który wychodził w Krakowie, wprowadził dział harcerski - *Skolta Ankulo*.

W 1931 roku – Krakowska Chorągiew Męska obejmowała wszystkie powiaty województwa krakowskiego oraz powiaty: kolbuszowski, krośnieński, rzeszowski, strzyżowski i tarnobrzeski z województwa lwowskiego. W lutym tegoż roku obradował w Krakowie Walny Zjazd ZHP. „Komendant Chorągwi rzuca hasło harcerskiej służby Polsce i rozwoju drużyn robotniczych, rzemieślniczych i ruchu zuchowego. W grudniu Chorągiew Męska liczy 3666 harcerzy, żeńska 2370 harcerek. Komendantką Chorągwi Żeńskiej zostaje Jadwiga Orłowiczówna”.

W roku szkolnym 1931/1932 w **SEH XIV. Drużyną Harcerską (Męską) im. ks. Biskupa dra Władysława Bandurskiego** (brak dokładnej informacji na temat jej powstania) opiekował się prof. Ludwik Duda, zaś XI. Żeńską Drużyną Harcerską im. Stanisława Staszica – prof. Łopacka. Poza zajęciami czysto harcerskimi, obie drużyny zajmowały się pracą społeczną na terenie szkoły i poza szkołą. Pomagały w akcji dożywiania młodzieży w szkole, tudzież w wydawaniu obiadów dzieciom bezrobotnych w remizie tramwajowej, pielęgnowały kwiaty na korytarzach szkolnych, pomagały w urządzaniu zabaw szkolnych i loterii fantowych na rzecz kolonii wakacyjnych.

W styczniu 1932 roku – Krakowska Chorągiew Męska zorganizowała 6 zimowisk oraz kurs narciarski. Nadal trwała akcja pomocy rodzinom bezrobotnych. W akcji letnich obozów wzięło udział 1558 harcerzy i 988

harcerek. We wrześniu delegacja harcerzy krakowskich uczestniczyła w Rzeszowie w uroczystościach odsłonięcia pomnika dawnego skauta - ppłk. Leopolda Lisa-Kuli. Chorągiew Męska skupia wówczas 149 harcerzy w 3 drużynach i 15 samodzielnych zastępach żeglarskich; łącznie było w niej 5672 harcerzy w 127 drużynach. Żeńska zaś liczyła 5549 harcerek, skupionych w 184 drużynach.

W roku szkolnym 1932/1933 w **SEH** działają dwie drużyny harcerskie: Męska, im. ks. Biskupa dra Władysława Bandurskiego, którą opiekował się prof. Ludwik Duda (drużynowym był absolwent WSH W. Preiss) i Żeńska XI. Drużyna Harcerska im. Stanisława Staszica. Jej opiekunką była prof. Łopacka (drużynową zaś absolwentka SEH T. Nawrotówna). Obie drużyny harcerskie posiadały w budynku szkolnym swoje własne świetlice do zbiorów, zabaw i gier. Na zbiórkach drużyny XIV. omawiano różnorodne zagadnienia związane z organizacją życia harcerskiego oraz uprawiano ćwiczenia sportowe i gry. Na zbiórkach drużyny żeńskiej dyskutowano na różne tematy, np. związane z literaturą, wychowaniem, psychologią, życiem społecznym, polityką i teatrem. Obie drużyny zajmowały się pracą społeczną na terenie szkoły i poza szkołą. Drużyny występowały w uroczystościach narodowych i państwowych, doglądały grobów poległych żołnierzy na cmentarzu, pomagały w pracach organizacyjnych szkoły, w akcji dożywiania w szkole i w pomocy dla dzieci bezrobotnych. Drużyny harcerskie **SEH** pełniły straż porządkową w czasie wycieczki do Gdyni i w czasie Wystawy Szkolnej. Obie drużyny odbyły w ciągu roku szereg wycieczek, 10 harcerzy XIV. Drużyny wzięło udział w obozie wędrownym w lipcu. W ciągu 21 dni, na szlaku wynoszącym 360 km, biegnącym poprzez wzniesienia i doliny Beskidu Śląskiego, Beskidu Żywieckiego, Beskidu Makowskiego i Beskidu Wadowickiego. 15 harcerek z **XI. Drużyny** wzięło udział, również lipcu, w 25 dniowym obozie w Przyborowie pod opieką absolwentki SEH T. Nawrotówny. W czasie pobytu na obozie harcerki utrzymywały kontakt z ludnością wiejską, pomagały jej w pracach polowych, urządzały zabawy z dziećmi wiejskimi, wieczornice ze śpiewami i tańcami w strojach ludowych. 15 harcerek wzięło udział w 10 - dniowym obozie zimowym w Zakopanem w czasie Świąt Bożego Narodzenia, pod kierownictwem opiekunki drużyny - prof. Łopackiej. W czasie zimowego pobytu harcerki odbyły szereg jednodniowych wycieczek w okolice Zakopanego pod kierownictwem opiekuna drużyny prof. Kazimierza Ignacego Sosnowskiego.

Prof. Kazimierz Ignacy Sosnowski

Profesor Akademii Handlowej w Krakowie, jeden z najwybitniejszych polskich propagatorów turystyki pieszej, krajoznawca, założyciel schronisk

turystycznych, twórca szlaków, był również autorem licznych przewodników i artykułów krajoznawczych. Kazimierz Ignacy Sosnowski był przyrodnim bratem Ludwika Solskiego. W czasie II wojny światowej zaangażował się w tajne nauczanie, a po wojnie podjął jeszcze pracę jako nauczyciel w krakowskim **Technikum Handlowym**. Ukończył on gimnazjum św. Jacka, gdzie poznał i zaprzyjaźnił się z Władysławem Orkanem. Po maturze rozpoczął studia polonistyczne na Wydziale filologicznym Uniwersytetu Jagiellońskiego. W czasie studiów otrzymał stypendium fundacji dra Józefa Katarzyńskiego, co wiązało się z pracą w Akademii Umiejętności, gdzie pełnił funkcję zastępcy bibliotekarza. Jako nauczyciel pracował zawodowo aż do przejścia na emeryturę, do roku 1939; uczył między innymi w **Szkole Ekonomiczno - Handlowej**. Pochowany został na cmentarzu Salwatorskim.

Harcerze męskiej drużyny szkolnej czas wolny od zajęć szkolnych i pracy przygotowawczej i społecznej poświęcali ćwiczeniom sportowym, takim jak koszykówka, siatkówka, łyżwiarstwo, narciarstwo, hokej na lodzie. „Realnym wynikiem pracy nad wyrobieniem sportowym było zdobycie przez reprezentację drużyny harcerskiej **SEH**, w mistrzostwach hokejowych drużyn harcerskich hufca krakowskiego, pierwszego miejsca i nagrody przechodniej na rok 1933.

Rozwój harcerstwa na terenie **SEH** ilustrowała wymownie sala harcerska na wystawie szkolnej w czerwcu 1933 roku. Dawała ona obraz życia harcerskiego, zajęć na obozach i świetlicy, prac, zabaw i wewnętrznej organizacji drużyn i hufca.

Żywe zainteresowanie się młodzieży harcerstwem świadczy, że rozumie ona, jakie korzyści wychowawcze, ile sposobności do miłej i pożytecznej pracy daje przynależenie do drużyny harcerskiej. Harcerstwo daje praktyczne przysposobienie społeczne i jest dobrą szkołą charakteru. Z tych wszystkich powodów jest ono, zwłaszcza dla młodzieży kursów najniższych, najmiłą organizacją szkolną”.

W marcu 1933r. staraniem starszego harcerstwa urządzono w Krakowie uroczystą akademię z odczytem dr Tadeusza Strumiły, poświęconym zasługom Królowej Jadwigi. W kwietniu liczna delegacja Chorągwi uczestniczyła w Walnym Zjeździe ZHP w Katowicach, a ksiądz Marian Luzar został naczelnym kapłanem ZHP. Również we wrześniu tego roku w Krakowie otwarto Składnicę Harcerską.

W 1934/1935 roku „**Żeńska Drużyna Harcerska im. Stanisława Staszica** liczyła 6 zastępów. Każdy z zastępów odbywał oddzielne zbiórki 4 razy w miesiącu, zaś Rada drużyny, w skład której wchodziły: opiekunka drużyny, drużynowa i zastępowe, spotykały się na zbiórkach rady raz na dwa tygodnie.

Na zbiórkach najmłodsze zastępy przerobiły III – stopień tj. samarytankę, zastępy starsze ukończyły materiał z samarytanki, pionierki, wskazidrogę, węzłów

harcerskich, tropienia (znaki patrolowe). Materiał przerobiono częściowo na zbiórkach, częściowo na specjalnie zorganizowanych wycieczkach, czy to w okolicie Krakowa, czy też w samym mieście.

Tematy krajoznawcze poruszano na specjalnie urządzanych wywiadach w czasie wycieczek w okręgu krakowskim oraz na obozie zimowym drużyny w Zakopanem. Harcerki zebrały bogaty materiał o obyczajach ludowych (śpiewy, tańce) ze zwiedzanych okolic.

"... Z pracy drużyny na zewnątrz wymienić należy: urządzenie w Izbie harcerskiej gwiazdki dla biednej diatwy z poza szkoły oraz prowadzenie gier i zabaw dla tej młodzieży. Harcerki zajmowały się również dożywianiem ptaków zimujących na plantach. Do liczby dalszych dobrych uczynków zaliczyć należy prace harcerek w szkole - oprawianie zeszytów, mycie kałamarzy, pełnienie dyżurów w garderobie na różnych imprezach szkoły.

Wychowanie fizyczne w drużynie postawione jest dobrze. Harcerki uprawiają na organizowanych obozach zimowych i letnich gry polowe, gimnastykę, turystykę, pływanie, jazdę na nartach i łyżwach".

Nauczycielka **SEH**, prof. Jarzynówna napisała artykuł - *O współdziałaniu wychowania harcerskiego z wychowaniem zawodowym.*

Pisze w nim m.in: „...Rozumiejąc doniosłe znaczenie kształcenia charakteru młodzieży, harcerstwo przez postawienie młodzieży wobec trudnych sytuacji życiowych na wycieczkach czy obozach, wyrabia w niej samodzielność, energię, przedsiębiorczość wytrwałość, silną wolę. Są to czynniki tak ważne do późniejszej pracy w zawodzie. W doborze zaś szeregu ćwiczeń w świetlicy czy w polu, harcerstwo rozwija w młodzieży takie cechy charakteru i dyspozycje umysłowe jak: rzetelność, uzdolnienie organizacyjne, spostrzegawczość, szybką orientację, dzielną i skupioną uwagę oraz takt i uprzejmość. Wszystkie te walory wewnętrzne młodzieży kształtowane przez harcerstwo, stanowią w wielkiej mierze o przydatności jej do zawodu.

Wychowanie młodzieży metodą harcerską polega przede wszystkim na szeroko pojętym samowychowaniu, jako środka rozwijającym pewne cechy w sposób naturalny np. jeżeli harcerka zdradza zainteresowanie w jakimś kierunku, harcerstwo wykorzystuje je dla celów wychowawczych. Tym sposobem rozwija się w wielkiej mierze inicjatywę dziecka, dawkaną umiejętnie, pobudzaną ambicją przez współzawodnictwo.

Dzięki systemowi zastępowemu, polegającemu na doborze kilku (6 do 8) dziewcząt, zapobiega się fałszywemu pojęciu współzawodnictwa, przez współzawodnictwo całych zastępów, a nie jednostek. Ważnym jest tutaj współdziałanie w zespole jako wychowanie społeczne. System zastępowy, jak widzimy, wprowadza dziewczęta w małą społeczność i daje im do rozwiązania problemy obliczone na ich siły i dostosowanie do ich późniejszego zawodu. W

działaniu zespołowym indywidualność dziewcząt jest szeroko uwzględniona przez respektowanie upodobań i inicjatywy twórczej. Ponadto specjalnie cenne jednostki, odznaczające się zmysłem organizacyjnym, wybijają się zwykle na czoło zespołu, przewodnicząc mu (zastępowa).

Działając w różnych ośrodkach, harcerstwo dostosowuje swe programy do przyszłych zadań swych wychowanków. Na terenie szkoły zawodowej drużyna harcerska może współdziałać w znacznej mierze w wychowaniu zawodowym młodzieży. Wychodząc z założenia, że *praca jest źródłem wartości człowieka i podwaliną dobrobytu społeczeństwa i państwa*, drużyna harcerska w szkole zawodowej skierowuje zainteresowanie dziewcząt w tym kierunku, budząc szacunek i zamiłowanie do pracy. Przez odpowiednio organizowane wycieczki i wywiady harcerskie, młodzież nawiązuje kontakt z życiem gospodarczym i społecznym państwa. Znane ze swej wartości wychowawczej *dobre uczynki* pozwalają na samodzielne załatwienie przez młodzież różnorodnych spraw gospodarczych.

Wychowanie harcerskie da się schematycznie podzielić na **trzy okresy**.

Okres pierwszy stanowią gromady zuchowe, obejmujące dzieci od lat 6 do 11. Program tego okresu stanowią zabawy o założeniu przedhistorycznym, historycznym, przyrodniczym, konstrukcyjnym i.t.p. (śpiewy, inscenizacje, kolonie letnie).

Okres drugi tworzą drużyny młodzieży od lat 11 do 18. Młodzież tą harcerstwo wychowuje drogą doboru interesujących ćwiczeń z zakresu terenoznawstwa, samarytanki, gier polowych, krajoznawstwa, sportu i.t.p., z uwzględnieniem współzawodnictwa pomiędzy zastępami. Syntezą życia harcerskiego tego okresu jest obóz letni pod namiotami.

Okres trzeci obejmuje starsze harcerstwo od lat 18. W tym okresie młodzież zajmuje się problemami życia społecznego (socjologia, kultura, polityka, religia i.t.p.).

Wielką zdobyczą harcerstwa mającą doniosłe znaczenie dla drużyn o nastawieniu pracy zawodowej jest obozownictwo. Obóz bowiem przenosi harcerki w tak dogodne warunki życia i atmosferę moralną, jakich nigdzie znaleźć nie można. Cały czas w obozie poświęcony jest pracy dla drugich i dla siebie jako członka zespołu. Higieniczne warunki, regularny tryb życia, wychowanie fizyczne gwarantują zdrowy rozwój młodego organizmu i uodporniają młodzież, przystosowując ją do ciężkich nieraz warunków życia. Obóz jest jedynym racjonalnym odpoczynkiem po wytężonej pracy umysłowej w ciągu roku szkolnego. Formy obozownictwa zależą od wieku uczestników: gromady małych zuchów spędzają wakacje na koloniach pod dachem, starsza młodzież obozuje pod namiotami. Drużyny starszo – harcerskie (doświadczone) organizują obozy wędrowne z uwzględnieniem krajoznawstwa i pracy społecznej wśród ludzi,

podobnie zresztą, jak w koloniach zachowowych i obozach stałych. Szkic metod i wartości wychowawczych harcerstwa jest tylko pobieżnym rzutem oka na całość i dlatego uwzględnia najważniejsze elementy, pomijając szereg drugorzędnych...”.

A oto informacja, jaką znalazłam w *Polskim Słowniku Biograficznym* o jednym z naszych absolwentów **Janie Stanisławie Prokopie** urodzonym 22 kwietnia 1914 we Lwowie, zmarłym 22 stycznia 1968 w Londynie. Oficer WP, instruktor harcerski. Był synem Jana (oficera armii austriackiej, urzędnika starostwa grodzkiego w Krakowie) i Stanisławy z Hofferków. Ukończył w Krakowie szkołę średnią (1932), w tym okresie związał się z harcerstwem – wstąpił do **VIII Krakowskiej Drużyny Harcerzy im. Sienkiewicza**. W kolejnych latach działał w Chorągwi Krakowskiej, m.in. w 1938 organizował obóz Chorągwi na Wileńszczyźnie. W 1934 ukończył **Szkołę Ekonomiczno-Handlową w Krakowie** i pracował jako urzędnik w okręgowej dyrekcji Kolei Państwowych.

W 1934 r. następował rozwój Harcerskich Klubów Narciarskich (HKN). W lecie na 141 obozów stałych i 12 wędrownych wyruszyło 2533 harcerzy, a na stałe 63, wędrownych zorganizowano 16, 7 żeglarskich i 27 kolonii na które wyjechało 1367 harcerek. W grudniu Chorągiew Żeńska liczyła 7554 harcerek skupionych w 151 drużynach, Chorągiew Męska liczyła 10261 harcerzy skupionych w 192 drużynach. Chorągiew Żeńską prowadziła Maria Irena Mileska.

1935 rok - **Żeńska Drużyna Harcerska naszej szkoły** była w tym roku na zimowym obozie w Zakopanem. Obóz trwał 10 dni od 2 – 12 stycznia 1935 r. Uczestniczyło w nim 12 harcerek i mieścił się on w budynku szkoły Handlowej.

Żeńska Drużyna Harcerska zimowym obozie w Zakopanem – 1935 r.

W drodze do Doliny Strążyskiej (1935 r.)

W maju 1935 r. Komendantem Krakowskiej Chorągwi Męskiej został Władysław Muż, a Komendantką Chorągwi Żeńskiej - Alina Kleczewska. W czerwcu tego roku w Krakowie odbył się Zjazd Dawnych Harcerzy. Powstało wówczas Koło Harcerzy z Czasów Walk o Niepodległość.

W dniach 10 - 25 lipca tego roku w Spale odbył się Jubileuszowy Zlot ZHP na terenie rezydencji Prezydenta RP, dla uczczenia 25 rocznicy powstania harcerstwa. W inauguracji zlotu uczestniczył Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej - Ignacy Mościcki. Był on protektorem Związku Harcerstwa Polskiego. W zlocie uczestniczyło ponad 25 tys. osób, w tym ponad 15 tys. harcerzy i ponad 7,5 tys. harcerek, delegacje harcerstwa polskiego z zagranicy oraz zagranicznych organizacji skautowych, a także ponad 500 byłych harcerek i harcerzy zrzeszonych w Kole Harcerzy z Czasów Walk o Niepodległość, zaproszonych przez władze. Chorągiew Krakowską reprezentowało 752 harcerzy i harcerek.

Naszą szkołę podczas zlotu również reprezentowało kilka harcerek i harcerzy. A oto wspomnienia jednej z uczennic:

Wspomnienie ze zlotu w Spale.

Dwudziestopięciolecie Harcerstwa w Polsce obchodziliśmy w Spale, w obozie pod namiotami, wśród trudów i radości współżycia z przyrodą. W harcerskiej rodzinie spotkały się wszystkie drużyny, począwszy od tych, co przed 25 laty służbę harcerską z myślą o Niepodległej Polsce rozpoczynały, aż do najmłodszych, które jako zuchy wchodzą dopiero w nasze szeregi. Do pięknych lasów spalskich oprócz nas harcerki Polek przybyły liczne zastępy sióstr skautek z zagranicy. Spotkałyśmy się z Polkami z Czechosłowacji, Niemiec, Danji, Estonji, Kanady, Mandżurji, Belgji, Francji i Holandji. Czuly się one szczęśliwe, że są w ukochanej Polsce. Drużyny Polek z zagranicy przydzielone były do poszczególnych chorągwi. Tylko Polki z Czechosłowacji w liczbie 200 tworzyły własny obóz w obrębie chorągwi krakowskiej. Na Złot starały się również przedstawicielki różnych organizacji skautowych zagranicznych: 10 Angielek, 1 Amerykanka, 2 Holenderki, 24 Szwedki, 1 Francuzka, 20 Dunek i 1 Finka, 20 Rumunek, 20 Łotewek, 5 Estonek i 7 Kanadyjek.

My harcerki z Polski byłyśmy w Spale zarządczyniami. Na barakach naszych spoczywało przyjmowanie gości. Każda chorągiew objęła inną funkcję, np. chorągiew krakowska zajęła się służbą gospodarczo-przemysłową, białostocka — pracami pionierskimi, lubelska — służbą łączności, łomaska — służbą w zakresie ochrony i poznania przyrody.

Ramowy program dnia był następujący: godz. 6.30 pobudka, godzina 8 podnoszenie sztandaru i modlitwa, godz. 14—15 cisza, godz. 22—6.30 cisza nocna. W międzyczasie odbywały się biegi i ćwiczenia, które organizowały poszczególne chorągwie, i tak chorągiew krakowska — zajęcia w zakresie sanitarnej i gospodarczej służby bliźnim, chorągiew białostocka — zajęcia w zakresie pionierki obozowej, chorągiew kielecka — codzienny rozdział poczty, chorągiew lubelska — zajęcia w zakresie łączności, chorągiew łomaska — bieg przyrodniczy „Wędrujemy w las” celem wykonania programu przemidzianego dla „miłośniczki przyrody”. Wszystkie te ćwiczenia i biegi obrazowały naszą zdolność organizacyjną, były niejako

mydaniem wobec zagranicy świątecznym naszego wojska i przygotowania.

Otwarcie zlotu harcerstwa odbyło się nadzwyczaj uroczystie. Komendant zlotu Olbromski odczytał rozkaz Marszałka Piłsudskiego do harcerzy. Wysłuchano go, stojąc. Potem komendanci grup zlotowych: Śliwowska i Wądołkowski odczytali listę harcerzy poległych na wojnie, wymieniając nazwiska 49 harcerek i 986 harcerzy. Po chwili ciszy chór odśpiewał pieśń. Potem ródz Grażyński zaczął swą wielką inauguracyjną gawędę, mówiąc między innymi: „Przed współczesnym pokoleniem zarysowuje się problem zespolenia instynktów szerokich mas ludności z pojęciem Państwa Polskiego. Harcerstwo w Polsce ma obalić resztę zapór i murów, dzielących poszczególne warstwy naszego społeczeństwa tak, by naród nie był konstrukcją luźnych warstw, a rospaniałym odłamek ludzi czujących do siebie szacunek i umiejących razem pracować. Do Harcerstwa musi wejść cała młodzież polska bez względu na pochodzenie, tak młodzież wiejska jak i ośrodków robotniczych, musi razem zasiąść przy tym samym ognisku, razem pracować nad rośnięciem udoskonaleniem wewnętrznym. Sojusz przyjaźni, zawarty w zaraniu młodości, na gruncie marzeń, wędrówek, planów i prac, musi stać się wobec wszelkich burz życia i pozwolić nam jako ludziom dojrzałym ponosić pełną odpowiedzialność za losy Narodu i Państwa”. Po gawędzie druha przewodniczącego dr Grażyńskiego padły słowa pozdrowienia dla Zlotu od darowych uczestników pracy harcerskiej ze wszystkich zakątków Polski. Potem cały stadion rozbrzmiał pieśnią: „Wszystko co nasze”, harcerki odśpiewały hejnał wieczorny „Idzie noc” i 22 tysiące harcerstwa, 2 tysiące skautów zagranicznych i kilka tysięcy publiczności w skupieniu opuściło stadion.

Wieczorem znów byliśmy wszyscy razem. Jedno z ognisk zorganizowała chorągiew wielkopolska. Poszczególne drużyny ustawiły się promienisto od punktu centralnego. Piękne to było ognisko. Program rozpoczęły Lwówianki chórem. Wokół ogniska przewinęły się wszystkie regjony naszego kraju. Znalazłyśmy się wśród Kaszubek, wśród górali podhalańskich, którzy z góralkami odtanńczyli zbójnickiego. Z entuzjazmem przyjęły drużyny występ skautek z zagranicy. Dużki popisywały się tańcem narodowym, Szwedki śpiewały smętną piosenkę północy, Czeszki stanęły gromadą do śpiewu chóralnego. Angielki zaśpiewały kilka wesółych obozowych piosenek. Na zakończenie — złączone łańcuchem rąk — odśpiewaliśmy pieśń braterstwa.

1935/1936 rok - (nazwa naszej szkoły: **Męskie Gimnazjum Kupieckie. Męska Szkoła Ekonomiczno – Handlowa. Instytut Administracyjno – Gospodarczy. Żeńskie Gimnazjum Kupieckie i Żeńska Szkoła Ekonomiczno - Handlowa**).

Szkoła Męska

Opiekę nad drużyną powierzono prof. mgr Ludwikowi Dudzie.

„...W bieżącym roku drużyna harcerzy przy szkole, nosząca nazwę **Gniazdo Brązowa Czternastka im. Księdza doktora Biskupa Władysława Bandurskiego** składała się z dwóch części. **Pierwszą stanowił Krąg Starszo – harcerski pod nazwą Wygi Merkurego**, obejmujący absolwentów, uczniów czwartych kursów i kursów **IAG. Drugą stanowiła drużyna harcerzy, grupująca uczniów kursów II i III SEH i kursu IGK. Gromada Starszo – harcerska** liczy 32 członków, w tym 12 będących w szkołach podchorążych. **Drużyna harcerzy** zaś liczy 46 członków. Podział na te dwie grupy był przeprowadzony ze względu na rozwój psychiczny i fizyczny oraz zainteresowania członków. Ze względu na to, że poważna liczba wyszkolonych na kursach członków poszła niespodzianie jako ochotnicy do wojska, zabrakło z początkiem roku do pracy ludzi wykwalifikowanych. Kierownictwo więc położyło główny nacisk na szkolenie instruktorów do prowadzenia pracy w zastępach i drużynie.

Zbiórki 9 drużyny odbywały się co dwa tygodnie, a zbiórki zastępów, złożonych średnio z 8 członków, co tydzień. Głównym zadaniem zbiórek drużyny było wytworzenie odpowiedniej atmosfery harcerskiej i stosowanie w bieżącym roku hasła „Służby bliźnim”. Na zbiórkach zastępów natomiast poznawano i pogłębiano ideologię harcerską, interpretując i podkreślając niektóre punkty Prawa Harcerskiego. Krąg Starszo – harcerski oparł swoją pracę głównie na samokształceniu oraz niósł pomoc drużynie w pracy harcerskiej. W zakresie techniki skautowej 16 członków ukończyło 9 – tygodniowy kurs gotowania zorganizowany przez Związek Pań Domu, uzyskując wyniki bardzo dobre i nagrodę w postaci trzydziestolitrowego kotła. W marcu brało Gniazdo udział w strzelaniu o mistrzostwo drużyn. Pierwsze miejsce, dyplom i nagrodę zdobył Krąg Starszo – harcerski Wygi Merkurego. Nadto Drużyna Harcerzy brała udział we wszystkich uroczystościach i obchodach szkolnych i pozaszkolnych, harcerskich i ogólnych. W czwartą rocznicę śmierci Ks. Biskupa dr Władysława Bandurskiego, 15 marca, Gniazdo urządziło akademię ku czci swego patrona. Na uroczystość tą przybyli pani Kuratorowa Kwaśniewska, przew. W. Z. H. P.

wizytator K. O. S. K. inż. Władysław Witkowski, prezes Rady Kół Przyjaciół insp. Wolski oraz przedstawiciele władz harcerskich, rodzice, grono profesorskie i uczniowie. Podczas uroczystości przemówił dr Poźniak, który na podstawie osobistych zetknięć z działalnością biskupa Bandurskiego scharakteryzował tego wielkiego człowieka jako wzór dla młodzieży harcerskiej. Uroczystość zakończył niezwykle wzniósł moment przyrzeczenia harcerskiego nowych członków, którzy po 6 - miesięcznej obserwacji zostali przyjęci do drużyny. W dniu 3 maja jako dzień 15 – lecia odzyskania Śląska, drużyna nasza reprezentowała Kraków na wielkich uroczystościach w Katowicach, gdzie przed **Generalnym Inspektorem Sił Zbrojnych Generałem Rydz – Śmigłym**, przeddefilowało około 6000 harcerek i harcerzy.

Biblioteka Gniazda składała się z 187 dzieł, z których członkowie bardzo chętnie czerpią wiadomości potrzebne im do uzyskania wiedzy harcerskiej i zdobywania sprawności. Drużyna posiada całkowity inwentarz obozowy”.

Szkoła Żeńska

Drużyna Harcerska im. Stanisława Staszica.

„...Do drużyny należało w bieżącym roku szkolnym 52 czynnych druhen, podzielonych na 6 zastępów. Najmłodsze 3 zastępy zapoznawały się z ideologią harcerstwa i przygotowywały do trzeciego stopnia. Starsze zastępy przygotowywały się do zdobycia stopni pionierek. Ćwiczenia organizowane przez nasze zastępowe na terenie miasta i w jego okolicy wyrobiły w nas spostrzegawczość, orientację w terenie, rozbudziły odczucia estetyczne i miłość do ziemi naszej. Dalsze wycieczki umożliwiły pogłębienie naszych wiadomości z dziedziny geografii i przyrody oraz zapoznanie się z okolicami. W tym charakterze utrzymany był obóz zimowy harcerek w Zakopanem, który trwał 10 dni.

Pamiętny jest dla nas harcerek dzień 22 lutego 1936 roku. Był to dzień myśli braterskiej. Na uroczystej zbiórce otrzymały Krzyż młodsze drużyny, uzyskując równocześnie stopnie ochotniczek. W pracy swojej na terenie szkoły starałyśmy się być pomocne tak Gronu Profesorskiemu, jak i koleżankom: oprawiałyśmy zeszyty, zajmowałyśmy się dożywianiem w czasie zimy, zaopiekowałyśmy się świetlicą szkolną, przygotowywałyśmy gwiazdkę dla uczennic całej szkoły i.t.p. Lato, wakacje przybliżają nas do przyrody na obozie w Przyborowie koło Jeleśni”.

XI. Żeńska Drużyna Harcerska zorganizowała dla harcerek i uczennic naszej szkoły zimowy obóz w Zakopanem. Obóz trwał od 28 grudnia 1935 roku

do 8 stycznia 1936 roku i liczył 21 uczestników wraz z kierownictwem. Czas spędzono na wycieczkach i spacerach. Ostatnie 3 dni dzięki opadom śniegu wykorzystano dla przeprowadzenia kursu narciarskiego.

Na Lipkach (1936 r.)

W dolinie „Za Bramką” (1936 r.)

Na Gubałówce (1936 r.)

Pod Reglami (1936 r.)

Na Kalatówkach (1936 r.)

„W kolonii **XI. Drużyny Żeńskiej im. Stanisława Staszica** zorganizowanej w Przyborowie w pobliżu Jeleśni wzięło udział 18 naszych uczennic. Harcerki zwiedzały Babią Górę, Pilsko, Jaworzynkę i Jeleśnię. Dwie uczennice naszej szkoły: K. Ogrodzińska i M. Stelmachówna zostały wysłane na obóz drużynowych w Rosochaczu na Podolu. Organizacja P. W. K. na terenie naszego gimnazjum wysłała uczennicę drugiej klasy H. Gąsiorównę na obóz Drużyn Pracy Społecznej, a S. Przybyłównę na obóz wyszkoleniowy P. W. K.”.

Marzec 1936 roku - Czerwone Harcerstwo solidaryzuje się ze strajkującymi robotnikami w Polskich Zakładach Gumowych Semperit w Krakowie. Dochodzi wówczas do starć z policją. Od tego roku zaczyna ukazywać się jednodniówka <<Czuwaj!>>. Harcerze nadal, jak w poprzednich latach, angażują się w Zimową Pomoc Bezrobotnym, dożywianie najbardziej potrzebującej młodzieży, organizowanie kursów (gotowanie, szycie) i przedstawień. W tym też roku doszło do otwarcia świetlic harcerskich w Krakowie. W listopadzie Komendantem Krakowskiej Chorągwi Męskiej zostaje Stanisław Mitko, a prezesem Z.O. prof. Rudolf Radzyński.

W marcu 1937r. w Krakowie ruszyła nowa szwalnia harcerska, w kwietniu w Krakowie powstała Harcerska Eskadra Lotnicza im. mjr. Idzikowskiego i jej pluton w Zakopanem. W lipcu na obóz wyjechało 2229 harcerzy z Chorągwi Krakowskiej. Przez cały czas są szkolone kadry instruktorów. W akcji letniej uczestniczyło łącznie 1118 harcerów. W obu chorągwiach dużą część drużyn stanowiły drużyny wiejskie. W grudniu Komendantką Chorągwi została Zofia Kottik.

Otwarcie obozu P.W.K. (1937 r.) – nasi uczniowie

W namiocie (1937 r.) – nasi uczniowie

Nad Pilicą (1937 r.) – nasi uczniowie

W drodze na Jaworzynę (1937 r.) – nasi uczniowie

Uczestniczki kolonii harcerskiej (1937 r.) – nasi uczniowie

W 1938 roku - akcja letnia obejmuje 986 harcerek i 2487 harcerzy. W październiku ogłoszono pogotowie starszych harcerzy w związku z aneksją Zaolzia. W listopadzie Jan Bugajski zostaje Komendantem Chorągwi Harcerzy. W grudniu Chorągiew Żeńska liczy 4056 harcerek zorganizowanych w 166 drużynach i 1993 zuchów w 71 gromadach. Chorągiew Męska skupia 4136 harcerzy w 181 drużynach oraz 2667 zuchów w 140 gromadach.

W roku szkolnym 1938/1939 Żeńska Drużyna Harcerska im. Stanisława Staszica liczyła 55 harcerek. Podzielona była na 6 zastępów o charakterze

regionalnym: Krakuski, Ślązaczk, Kujawianki, Góralki, Łowiczanki. Hasłem drużyny było: „Cała Polska jest terenem dla twojej pracy”. Druhny przerabiał materiał z zakresu stopnia tzw. samarytanki, pionierki i ochotniczki oraz zdobywały różne sprawności. Drużyna zorganizowała 29 XI 1938 roku Wieczór św. Andrzeja, 6 XII. Św. Mikołaja, 22 II 1939 roku „Dzień myśli braterskiej”, 2 V. Ognisko poświęcone wspomnieniom o ś.p. wizytatorze Zygmuncie Wyrobku, działaczu harcerskim.

12 V Drużyna wzięła udział w nabożeństwie żałobnym za Pierwszego Marszałka Polski - Józefa Piłsudskiego. Harcerki pomagały też dwóm ubogim rodzinom dostarczając im żywności i odzieży. Na obóz letni drużyna wyjechała do Poręby Wielkiej.

„1939 rok - w maju trwają Harcerskie Letnie Igrzyska Sportowe. W czerwcu wobec groźby napaści Niemiec zostaje powołane Pogotowie Wojenne Harcerzy, lecz akcja letnia przebiega normalnie. W sierpniu Komendantem Pogotowia Chorągwi zostaje dr Władysław Szczygieł, a hufców harcerzy krakowskich Jan Ryblewski. Kursy instruktorskie przebiegają normalnie. **We wrześniu Niemcy napadają na Polskę, wybuchają II wojna światowa.** Harcerze organizują pomoc ludności po bombardowaniu Krakowa, a po wkroczeniu wojsk niemieckich przechodzą do konspiracji. W listopadzie Komendantem tajnej Chorągwi zostaje wybrany phm. Stanisław Rączkowski ps. Stach; poza chorągwią działają niektóre drużyny i krakowska "Bellafenita". W grudniu wychodzą powielane przez harcerzy tajne gazetki: <<Informacje radiowe>> i <<Pobudka>> ”.

Od tego czasu aż do 1945 roku **nasza szkoła** nie posiada żadnych sprawozdań, które stanowiłyby źródło informacji dotyczących działalności naszych harcerzy. Sprawozdania prawdopodobnie uległy zniszczeniu podczas działań wojennych.

KRONIKA

VIII^{ej} DRUŻYNY im. H. SIENKIEWICZA α. d. 1945

W dniu 17 marca 1945 roku odbyła się pierwsza inauguracyjna zbiórka naszej nowo utworzonej **VIII. Drużyny Harcerzy im. Henryka Sienkiewicza przy Państwowym Liceum Administracyjno – Handlowym**. Drużyna powstała z inicjatywy druha Jacka Albrechta. Zbiórka odbyła się w obecności druha komendanta Hufca III – Edwarda Emilskiego, który od 1938 objął obowiązki komendanta III Hufca Harcerzy w Krakowie, a w sierpniu 1939 został mianowany zastępcą komendanta Pogotowia Wojennego Harcerzy w Krakowie. W okresie okupacji hitlerowskiej brał udział w ruchu oporu w szeregach SZP, ZWZ, AK i Szarych Szeregach.

Druga zbiórka naszej drużyny miała miejsce 25 marca 1945 r. W tym dniu również odbyło się uroczyste ognisko w Lasku Wolskim na Polanie Harcerskiej.

W dniu 28 marca tegoż roku odbyła się trzecia zbiórka drużyny harcerskiej poświęcona sprzątanii Plant Krakowskich.

W dniu 4 kwietnia 1945 r. zorganizowano czwartą zbiórkę drużyny. Było na niej obecnych 19 członków. Temat spotkania to Prawo Harcerskie, o którym mówił drużynowy.

8 kwietnia 1945 roku odbyła się wycieczka drużyny na Bielany połączona z biegiem harcerskim.

Na Bielanach

Po zakończeniu biegu drużyna zgromadziła się wokół ogniska. Druh kucharz Zbyszek Dziwisz ugotował zupę polową, którą poczęstował wszystkich uczestników biegów.

W kolejce po zupę

Drużynowy z przybocznymi

Dnia 15 kwietnia tegoż roku odbyła się druga wycieczka Drużyny do wsi Podkamycze za Mydlnikami.

Drużyna harcerek – Dolina Rudawy

Drużyna harcerzy przygotowująca zupę dla harcerek

„Ogniowa próba wywiadowców”

Po zjedzeniu zupy druh drużynowy wygłosił gawędę na temat zasad, celów i dążeń harcerstwa.

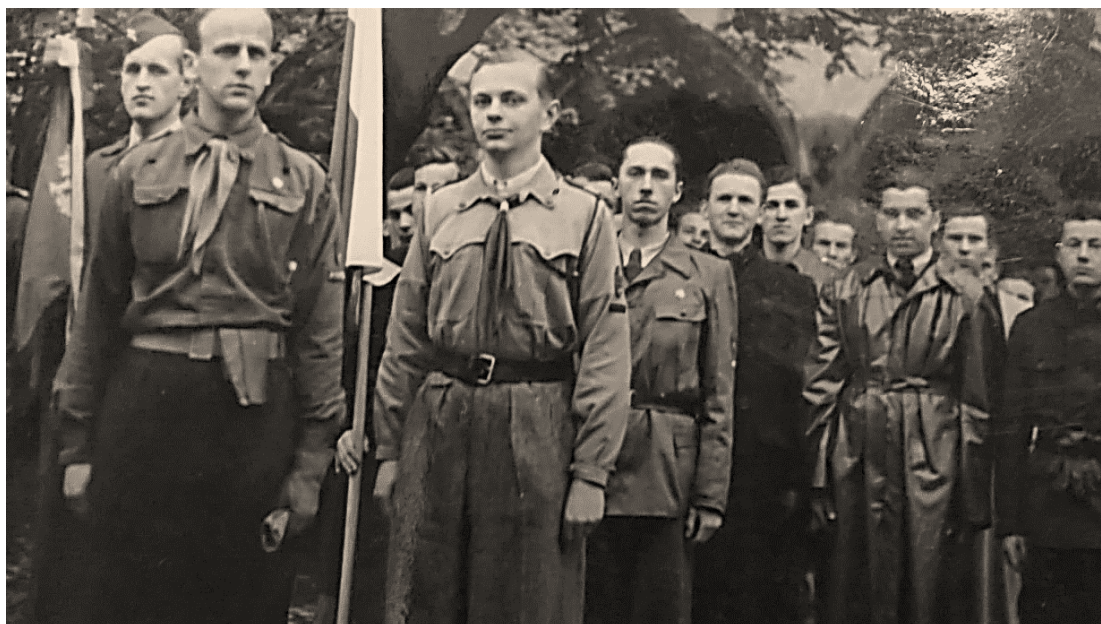
Wycieczka zakończyła się wspólnym odśpiewaniem przez obie drużyny (męskiej i żeńskiej) hymnu harcerskiego i pieśni „Idzie noc...”.

22 kwietnia 1945 roku pierwszy raz od sześciu lat harcerstwo krakowskie miało okazję uroczystie obchodzić dzień patrona – świętego Jerzego.

Nasza drużyna udała się na Plac Jabłonowskich, gdzie była wyznaczona zbiórka Hufca III i stąd, po odebraniu raportu przez druha hufcowego, przemaszerowaliśmy na nabożeństwo do kościoła OO. Dominikanów.

Po nabożeństwie wszyscy udali się na defiladę na Małym Rynku, a następnie przeszli na Wawel, gdzie nastąpiło wręczenie sztandaru jednej z drużyn, a nowoprzyjęci harcerze złożyli przyrzeczenie harcerskie.

Defilada na Małym Rynku

Uroczystość obchodów patrona harcerstwa – świętego Jerzego

Uroczystość obchodów patrona harcerstwa – świętego Jerzego

Gdynia - czerwiec 1945 roku.
VIII Drużyna harcerska na pierwszym polskim statku z pierwszym marynarzem.

15 lipca 1945 roku – Rynek Główny. Defilada harcerska z okazji święta Grunwaldu.

15 lipca 1945 roku – Rynek Główny. Defilada harcerska z okazji święta Grunwaldu.

Zbiórka VIII Drużyny pod Sukiennicami; otwarcie roku harcerskiego -16 września 1945 roku.

Zbiórka VIII Drużyny pod Sukiennicami; otwarcie roku harcerskiego -16 września 1945 roku

Kościół Karmelitów – przyrzeczenie członków naszej drużyny harcerskiej –
6 października 1945 roku.

Przemarsz drużyny harcerskiej do szkoły - 6 października 1945 roku.

Bibliografia:

- Twaróg Z., *Kazimierz Ignacy Sosnowski*, Oddział Krakowski PTTK Komisja Krajoznawstwa Historii i Tradycji Kraków, 2003
- *ZHP Chorągiew Krakowska im. Tadeusza Kościuszki*, oprac.: p.wd BOLESŁAW LEONHARD [Tekst pochodzi z Informatora harcerskiego w opracowaniu i pod redakcją hm. Wacława Wierzeńskiego, Kraków 1985, s. 114-138.]
- Błażejowski W., *Jan Prokop*, w: *Polski Słownik Biograficzny*, tom XXVIII, 1985
- *Kronika VIII. Drużyny Harcerskiej im. H. Sienkiewicza w Państwowym Liceum Administracyjno – Handlowym w Krakowie*, 1945
- *Sprawozdania dyrekcji szkoły*
- *Kroniki szkolne*

Urszula Siwek - Faszyńska